

Check up

ΤΗΣ ΜΑΡΘΑΣ ΚΑΪΤΑΝΙΔΗ
mkaitanidi@tanea.gr

Όταν «ξηλώνεται» η αξιοπρέπεια

Το να είναι κανείς αξιοπρεπής ισοδυναμεί με το να είναι άξιος σεβασμού. Όχι μόνον εξαιτίας της καλής, έξωθεν, συμπεριφοράς, αλλά και της εγγενούς αξίας του. Προϋπόθεση για να συμβαίνει αυτό, με όρους εσωτερικής ειλικρίνειας, είναι να διαθέτει κανείς αυτοσεβασμό. Να γνωρίζει δηλαδή την αξία του. Η αξιοπρέπεια, υπό αυτό το πρίσμα, δεν μετρίεται με τις ικανότητες αλλά με το δικαίωμά του να ζει κανείς με σεβασμό, προστασία, ισότητα και υποστήριξη.

Αυτή, η ουσιαστική, «εσωτερική», αξιοπρέπεια είναι που ξηλώνεται σε καθημερινή βάση στη χώρα μας. Την Εθνική και Παγκόσμια Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία, που τιμάται κάθε χρόνο στις 3 Δεκεμβρη, παρουσιάστηκαν δεδομένα από την ΕΣΑμεΑ που αποκαλύπτουν πως η αξιοπρέπεια για εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπους απειλείται συστηματικά – όχι από την αναπηρία, αλλά από τους θεσμούς που όφειλαν να τους σέβονται και να τους προστατεύουν. Εννέα στα δέκα άτομα μαρτυρούν ότι αντιμετώπισαν διαφορετική ή υποτιμητική μεταχείριση. Αντίκρισαν, δηλαδή, στα μάτια των άλλων την προκατάληψη, τον οίκτο, την αμνηχανία.

Περιγράφουν τον αποκλεισμό που βιώνουν στο πετσί τους, παραγκωνισμένοι συχνά από την κοινωνική και επαγγελματική ζωή. Στον χώρο της δημόσιας υγείας, εκεί όπου η φροντίδα θα έπρεπε να είναι αυτονόητη και αδιαπραγμάτευτη, οι αξιολογήσεις είναι επίσης χαμηλές.

Υπάρχει όμως ένα εύρημα ακόμη πιο αποκαλυπτικό για το πώς

**Στον χώρο
της δημόσιας
υγείας, εκεί όπου
η φροντίδα θα
έπρεπε να είναι
αυτονόητη και
αδιαπραγμάτευτη,
οι αξιολογήσεις
είναι χαμηλές**

λειτουργεί το κράτος όταν όλα πάνε στραβά. Όταν συμβαίνει το κακό – μια φωτιά, μια πλημμύρα, ένας σεισμός – τα 3/4 των ανθρώπων με αναπηρία δεν λαμβάνουν τη βοήθεια που χρειάζονται, βάσει των ιδιαίτερων αναγκών τους. Και αυτό το κενό προκύπτει όχι επειδή δεν υπάρχουν τα μέσα, αλλά επειδή δεν υπάρχει η πρόβλεψη.

Δεν είναι θέμα ευαισθησίας. Είναι ζήτημα μέριμνας, κρατικής ετοιμότητας και πολιτικής βούλησης. Όταν ένα κράτος δεν μπορεί να προστατέψει τους πιο ευάλωτους πολίτες του τη στιγμή που το χρειάζονται περισσότερο, τότε δεν μιλάμε για αδυναμία αλλά για αποτυχία.

Θα πει κανείς βέβαια, ότι η Ελλάδα δεν είναι το «μαύρο πρόβατο». Εκθεση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας της Ευρώπης επιβεβαιώνει ότι παρά τη σημαντική πρόοδο που έχει σημειωθεί σε πολλές χώρες της Γηραιάς Ηπείρου και την Κεντρική Ασία, τα άτομα με αναπηρία εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν ανισότητες. Μεταξύ αυτών, το γεγονός ότι πεθαίνουν κατά μέσο όρο έως και 20 χρόνια νωρίτερα από τα άτομα χωρίς αναπηρία. Παράλληλα όμως γίνονται προσπάθειες που κάνουν τη διαφορά.

Οπως οι υπηρεσίες διερμνεύει στη νοηματική γλώσσα στο Αζερμπαϊτζάν, επιτρέποντας σε πραγματικό χρόνο την επικοινωνία μεταξύ των κωφών με τους γιατρούς και τους νοσηλευτές εκεί. Αλλά και οι υπηρεσίες ενημέρωσης των γυναικών με νοητική αναπηρία στην Ιρλανδία, με στόχο να υποβληθούν σε μαστογραφία. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται και στα προγράμματα αθλητισμού και σωματικής άσκησης χωρίς αποκλεισμούς στο Τουρκμενιστάν, αλλά και τα σχέδια ετοιμότητας σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στην Ισλανδία, εξασφαλίζοντας έτσι την προστασία όλων – χωρίς εξαιρέσεις.

Παραδείγματα απλά, εφαρμόσιμα. Δείχνουν ότι το ζήτημα δεν είναι αν γίνεται. Είναι αν το θέλουμε.

Και κάπου εδώ τα πολλά λόγια πράγματι περιττεύουν.